

פרשת יתרו תשפ"ב – למה ניסו המלאכים למנוע מתן תורה למשה?

1. **שמואל א ט:** ותאבדנה האתונות לקיש אבי שאול ויאמר קיש אל שאול בנו קח נא אתך את אחד מהנערים וקום לך בקש את האתונות: ויעבור בהר אפרים ויעבור בארץ שלישה ולא מצאו... ושאל אמר לנערו אשר עמו לכה ונשובה פן יחדל אבי מן האתונות ודאג לנו: ויאמר לו הנה נא איש אלוקים בעיר הזאת ... אולי יגיד לנו את-דרכנו... ויען שמואל את שאול ויאמר אנוכי הרואה ... ולאתונות האובדות לך ... אל תשם את ליבך להם כי נמצאו, ולמי כל חמדת ישראל, הלוא לך ולכול בית אביך.

אבות א,ו: רבי יהושע בן פרחיה אומר עשה לך רב וקנה לך חבר. **שם טז:** רבן גמליאל היה אומר עשה לך רב והסתלק מן הספק ואל תרבה לעשר אומדות. **בית הבחירה למאירי:** אפילו חכם שבחכמים ראוי שישים לעצמו איזה חכם שיברור לו לאב ולראש, ואע"פ שאינו מוצא גדול כמוהו יעשה לו אדון מי שלמטה הימנו, כי האדם אפילו חכם שבחכמים אינו רואה **בענייני עצמו** מה שיראהו זולתו.

דברים יז: כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבות בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלוקיך בו: ובאת אל הכוהנים והלויים ואל השופט אשר יהיה **בימים ההם** ודרשת והגידו לך את דבר המשפט - **ראש השנה כה,ב:** ואל השופט אשר יהיה **בימים ההם** - אין לך לילך אלא אצל **שופט שבימך**.

2. **שבת פח-ט:** בשעה שעלה משה למרום, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבש"ע, מה לילוד אשה בינינו? אמר להן לקבל תורה בא. אמרו לפניו: חמודה גנוזה שגנוזה לך 974 דורות קודם שנברא העולם אתה מבקש ליתנה לבשר ודם?! 'מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו ... תנה הודך על השמים'. אמר הקב"ה למשה החזר להן תשובה. אמר לפניו רבש"ע מתיירא אני שמא ישרפוני בהבל פיהם. אמר לו אחוז בכסא כבודי והחזר להן תשובה ... אמר לפניו: תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה 'אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים' - אמר להן: למצרים ירדתם?! לפרעה השתעבדתם?! תורה למה תהא לכם?

בראשית כו,ה: עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר **משמרתו**, **מצותו**, **חקותיו**, ו**תורתו** - **רש"י:** 'משמרתו' - גזירות [שתיקנו חכמים] להרחקה על אזהרות שבתורה, כגון שניות לעריות [איסור נישואים עם סבתא, דודה וכלת בנו או בתו] ושבבות לשבת [כמו מוקצה]. 'מצוות' - מצוות [הגיוניות] שאילו לא נכתבו ראויים להצטוות מעצמן, כגון גזל ושפיכות דמים. 'חוקתי' - דברים שיצר הרע ואומות העולם משיבים עליהן כמו אכילת חזיר ולבישת שעטנז, שאין טעם בדבר אלא המלך גזר חוקו על עבדיו. 'תורות' - להביא תורה שבעל פה, הלכה למשה מסיני.

ראש דוד נשא י: כיון דידועים היו מלאכי השרת דהתורה ישנה בעולם ... למה לא שאלוה עד דקחזו למשה רבינו אתא? וזה דומה כקנאת איש מרעהו? ומה ראו אם משנברא העולם ועד עתה שתקו?

שמות רבה לג,א: משל למלך שהיה לו בת יחידה, בא אחד מן המלכים ונטלה וביקש לילך לו לארצו וליטול את אשתו. אמר לו המלך: בתי שנתתי לך יחידית היא, לפרוש ממנה איני יכול ולומר לך אל תטלה גם איני יכול לפי שהיא אשתך, אלא זו טובה עשה לי: שכל מקום שאתה הולך, קיטון אחד עשה לי שאדור אצלכם שאיני יכול להניח את בתי. כך אמר הקב"ה לישראל: נתתי לכם את התורה, לפרוש הימנה איני יכול ולומר לכם אל תטלוה איני יכול, אלא בכל מקום שאתם הולכים, בית אחד עשו לי שאדור בתוכו, שנאמר 'ועשו לי מקדש'.

3. **שמות רבה טו,ב:** 'החודש הזה לכם' - אמרו מלאכי השרת: ריבון העולם אימתי אתה עושה את המועדות? ... אמר: אני ואתם מסכימים על מה שישאל גומרים ומעברים השנה ... אמר ה' לישראל: **לשעבר היה בידי אבל מכאן ואילך הרי מסורה בידכם**, אם אמרתם הן הן ואם אמרתם לאו לאו.

מאמר וידבר אלוקים תשכ"ט: במתן תורה התחדשו שלושה עניינים: א. בנוגע לנותן התורה התחדש שנתן את עצמו בתוך התורה, כדאיתא בגמרא: 'אנכי ראשי תיבות' 'אנא נפשי כתבית יהבית', שהוא כתב ונתן עצמותו יתברך בתוך התורה, ובלשון המדרש: 'מכרתי לכם תורת - כביכול נמכרתי עמה'. ב. בנוגע לישראל מקבלי התורה התחדש שהתורה ניתנה כביכול **לבעלות של ישראל** והכוח לפסוק הלכות ניתן דווקא להם ואין משגיחים בבת קול ויתירה מזו, 'הקב"ה חי"ך ואמר **נצחוני בני נצחוני**'. ג. והחידוש בנוגע לתורה עצמה, **שהתורה פועלת על האדם והעולם להיות כהוראת התורה**.